

O scrisoare pierduta
Ion Luca Caragiale
(subiectul comediei)

“O scrisoare pierduta” de I.L.Caragiale este o comedie relista de moravuri politice, ilustrand dorinta de parvenire a burgheziei in timpul companiei electorale pentru alegerea de deputati.

Expozitiunea operei ii prezinta pe Pristanda, politaiul orasului si pe Stefan Tipatescu- prefectul judetului, citind un articol din ziarul “Racnetul Carpatilor” in care este acuzat guvernul ca a lasat judetul in “ghiarele unui vampir”.Actiunea piesei este localizata de autor: “in capitala unui judet de munte, in zilele noastre”.Asistam, asadar la o infruntare dintre partidele ploitice. Pristanda nu pierde ocazia de a arata prefectului cat de dificila e misiunea de politist,numai ca Tipatescu stie foarte bine micile invarteli pe care le face acesta si I le repropoazeaza cu simpatie. Oricat incerca acesta sa se dezvinovateasca, e silit in cele din urma sa recunoasca pentru sine “ca a tras frumusel condeiful”.

Intriga operei o constituie pierderea din neglijenta a scrisorii de amor pe care prefectul I-o trimisese lui Zoe Trahanache. Acesta va fi motivul care va declansa o adevarata tensiune in tabara politica a partidului de guvernament. Pristanda ii relateaza prefectului cum seara trecuta, pe cand se afla in misiune, in casa lui Nae Catavencu, adversarul politic, se adunaseră membrii partidului independent, in frunte cu “dascalimea orasului”,Ionescu,Popescu, popa Pripici,”toata gasca-n par”.Aici il aude pe catavencu spunandu-le celorlalti ca se afla in posesia unui document foarte important si ca ar fi scos “o scrisorica din portofel”, dar n-a reusit sa afle despre ce scrisoare este vorba, fiindca popa Pripici aruncase chibritul aprins pe fereastra, drept in ochii lui. Acesta a cazut peste un trecator si larma celui lovit I-a facut pe cei din casa sa se adune la fereastra, iar apoi sa inchida geamul. Pristanda a trebuit sa fufa pentru a nu fi recunoscut.

Desfasurarea actiunii va inregistra urmarile acestui fapt si se declanseaza o data cu scena a III^a (actul I) pana la actul al III-lea. Ea surprinde scena dintre Trahanache si Tipatescu – “Venerabilul” ,furios, ii aduce prefectului la constiinta faptul ca fusese martorul unei veritabile plastografii: O scrisorica de amor pe care “canalia” de Catavencu I-o aratase ca apartinand prefectului, iar cea careia ii era adresata era tocmai sotia lui. Comicul de situatie este savuros, deoarece Trahanache este cel care il controleaza pe Tipatescu, asigurandu-l ca este o plastografie extraordinara: “sa zici si tu ca e a ta, dar sa juri, nu altceva, sa juri!”. Furia lui Tipatescu il face pe “nenea” Zaharia sa cugete ca trebuie “sa ai putintica diplomatie” in vremurile acestea. Zoe traieste cu intensitate evenimentul, deoarece onoarea ei este in joc. Ea marturiseste ca a pierdut scrisoarea in seara cand se intalnise cu Tipatescu, pe cand pleca de la el. II spune prefectului ca fusese si ea chemata de Catavencu la redactie si ca s-a vazut silita sa-I promita acestuia functia de deputat.

Pentru cei doi membri marcanti ai partidului de guvernament, Farfuridi si Branzovenescu, apare ca o tradare de care ei nu au cunostinta, faptul ca “neica Zaharia”

si “coana Zoitica” sunt vazuti intrand in redactia ziarului “Racnetul Carpatilor”. De aceea se pronunta anonim: “Tradare sa fie, daca o cer interesele partidului, dar s-o stim si noi”. Intamplarile se succed cu rapiditate. Isi face aparitia Cetateanul turmentat care marturiseste ca a gasit o scrisoare al carei adresant este Zoe Trahanache, dar I-a fost luata de Nae Catavencu. Tensiunea sporeste, Zoe incearca fara succes sa recupereze scrisoarea cu ajutorul lui pristanda, dar nu reuseste. In acest timp, Zaharia Trahanache descopera un fals in actele fundatiei AER aflata sub patronajul lui Catavencu. Prin acesta, el isi insusise ilegal banii societatii, Farfuridi si Branzovenescu se hotarasc sa trimita o depesa la “Comitetul Central, la minister, la gazete”, prin care sa informeze despre prefectul tradator. Numai ca n-au curajul s-o semneze si atunci se hotarasc “sa o iscaleasca” si “s-o dea anonima”. Tipatescu reuseste sa zadarniceasca expedierea acestei depese. Tensiunea continua sa creasca, mai ales ca “Racnetul Carpatilor” anunta ca in nr. De a doua zi va reproduce “o interesanta scrisoare sentimentala a unui inalt personaj din localitate catre o dama de mare influenta”. Tipatescu ordona lui Ghita Pristanda sa-l aresteze pe Catavencu, iar Zoe il elibereaza si il asigura de sprijinul sau: “eu te aleg, eu si cu barbatul meu, si mie sa-mi dai scrisoarea. Astfel, Tipatescu se vede nevoit sa coincida:”esti candidatul Zoii, esti candidatul lui nenea Zaharia, prin urmare si al meu”.

Ghita aduce o telegrama “fe-fe urgenta” in care se anunta numele celui care va trebui sa fie ales (candidatul e impus de la Centru): Agamemnon Dandanache.

Pct. culminant este incarcat de tensiune. Actiunea se petrece in sala cea mare a primariei, unde urmeaza sa se anunte numele noului ales. Discursurile celor doi reprezentanti ai partidelor politice (Farfuridi si Catavencu) sunt oforaitoare, pline de nonsens , tinute in aplauzele sustinatorilor si huiduielile opozantilor. Cand Trahanache anunta numele alesului, cele doua tabere se incaiera. Catavencu isi pierde palaria pe care, acelasi Cetatean turmentat, o gaseste si o data cu ea descopera si scrisoarea din captuseala.

Soseste alesul de la centru care va recunoaste ca detine o arma sigura in care si-a putut impune alegerea: o scrisorica de amor de la nevasta unui prieten “persoana insemnata” . pe care o pastreaza, fiindca, “mai trebuie s-altadata”. Cetateanul turmentat revine aducand scrisoarea “adresantului”. Catavencu se vede deposedat de singura arma de santaj si se pleaca umil in fata Zoei.

Deznodamantul readuce toate personajele in scena. Are loc festivitatea organizata in cinstea alegerilor care l-au proclamat unanim pe Agamita Dandanache . Aceasta festivitate este condusa chiar de Catavencu, pe care-l vedem sarutandu-si adversarii, care,brusc, au devenit “prieteni” si pentru fericirea carora inchina. Piesa se incheie, cortina cade peste atmosfera generala de veselie: muzica rasuna, toata lumea se saruta, Catavencu se imbratiseaza cu Dandanache, iar Zoe si Tipatescu privesc fericiti petrecerea. Un adevarat happy-end pune stapanire pe sufletele atat de zbuciumate pana acum.